

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

Проф. Гаврилюк С.В.

[Handwritten signature]
19.02.2016 р.

Основи культурології

Затверджено на засіданні кафедри протоколом № 2 від 08.02.2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

Підготовка	<u>бакалаврів</u> (назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
Галузь знань	<u>0302 "Міжнародні відносини"</u> (шифр і назва напрямку)
Напрямок підготовки	<u>6.030205 "Країнознавство"</u> (шифр і назва спеціальності)

Програма навчальної дисципліни «Основи культурології» для студентів
за напрямом підготовки 6.030205 «Крайнознавство».

в/в 12.02.2014, 2014 р., 35 с.

Розробник: Сохацька О.А., доцент, кандидат педагогічних наук.

Рецензент: Арцишевський Р.А., професор, доктор філософських наук, член-
кореспондент АПН України.

Програма навчальної дисципліни «Основи культурології» затверджена
на засіданні кафедри

Культурології та менеджменту соціокультурної діяльності.

протокол № 7 від 12.02, 2014р.

Завідувач кафедри Давидюк (Давидюк В.Ф.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни «Основи культурології»
схвалена науково-методичною комісією інституту

Інститут спеціальних наук
(назва факультету (інституту))

протокол № 8 від 13.02, 2014р.

Голова науково-методичної

Комісії факультету (інституту)

Миско
(підпис)

(Кондратик Л.Й.)
(прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни «Основи культурології»
схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 6 від 19.02, 2014р.

Сохацька О.А. 2014
(Прізвище, ініціали)

Вступ

• **Опис навчальної дисципліни.**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо – кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів <u>2,25</u>	Шифр і назва галузі знань 0302 «Міжнародні відносини» Шифр і назва напрямку підготовки 6.030205 «Країнознавство»	Нормативна
Модулів <u>3</u>	спеціальність	Рік підготовки <u>IV</u>
Змістових модулів <u>2</u>		Семестр <u>VIII</u>
ІНДЗ є		Лекції <u>18</u> год
Загальна кількість годин <u>72</u>		Практичні (семінари) 14 год
Тижневих годин (для денної форми навчання): аудиторних <u>2</u> самостійної роботи <u>2</u> індивідуальної роботи <u>2</u>	Освітньо – кваліфікаційний рівень – бакалавр	Лабораторні <u> </u> год.
		Самостійна робота <u>24</u> год.
		Індивідуальна робота <u>25</u> год.
		Форма контролю <u>залік.</u>

• **Мета та завдання навчальної дисципліни.**

Робоча програма навчальної дисципліни « Основи культурології » складена відповідно до навчальних планів гуманітарних факультетів університетів і враховує особливості фахової підготовки майбутніх спеціалістів.

Програма побудована таким чином, щоб студенти мали можливість опанувати загальні засади розвитку культурних процесів , їх складові, характерні особливості культурного внеску провідних цивілізацій світу , свого народу, їх взаємозв'язки.

Мета навчальної дисципліни полягає в ознайомленні студентів із такими феноменами суспільної свідомості як мистецтво, література, філософія, а також найвищого уособлення природи – людини; отриманні широких знань та уявлень про загальнолюдські цінності й національні пріоритети, розглядаючи національну культуру в Європейському просторі; розкритті своєрідності українського культурно – історичного типу , виявленні його закономірностей й джерел формування, особливостей процесів культури творення та визначення внеску національних досягнень у світову загальнолюдську скарбницю; комплексному осмисленні мистецьких напрямів , творчого доробку провідних письменників, художників, , композиторів, драматургів, літописців декларованих в їх творах гуманістичних засад; реалізації цих набутоків в життєвій і виробничій практиці; ознайомленні студентів із засадами розвитку культурних процесів , їх складових , характерними особливостями культурного внеску провідних цивілізацій світу, свого народу, їх взаємозв'язки.

Завдання навчальної дисципліни:

- дати студентам інформацію про загальні проблеми культурології;
- визначити її місце у загальному розвитку суспільства ;

- розкрити історичний, філософський та мистецький чинники культурологічного процесу розвитку етносів, народів, націй;
- сприяти моделюванню поведінки людини та її орієнтації в соціокультурному просторі;
- сформувати гуманістичний світогляд на засадах універсалізму – способу освоєння дійсності, що дає можливість усе живе – людину, природу, Всесвіт – сприймати в єдиній цілісній системі.

З урахуванням професійної спрямованості навчання формулюються основні вимоги до знань та умінь студентів. Студент повинен:

Знати:

- школи, напрями і теорії в культурології;
- об'єктивні процеси розвитку культури впродовж історичного часу як свого народу, так і сусідніх народів;
- основні поняття теорії культури, проблеми етносу, мови, інтерпретації термінів, процес розвитку наукової та художньої культури;
- структуру, функції та характерні ознаки культури.

Вміти :

- застосовувати методiku культурологічних досліджень;
- аналізувати на емпіричному та теоретичному рівні факти і явища, що стосуються культурного життя людини і суспільства;
- розрізняти основні підходи до визначення суті, змісту, характеру цінностей;
- орієнтуватися в основних концепціях культури;
- застосовувати отримані знання під час розв'язання професійних завдань;
- становлення, розвиток й занепад світових цивілізацій та їх культур;
- головні риси сучасної світової культури ;
- специфіку національної культури як складової світового культурного процесу.
- **Програма навчальної дисципліни.**

Змістовий модуль 1. Історико теоретичні проблеми культурології.

Тема 1. Специфіка культурологічного знання .

Культурологія як наука та навчальна дисципліна . Поняття культури, зміст культури. Основні методологічні підходи до вивчення культури. Визначення культурології. Походження культури. Сутність, структура, функції та характерні ознаки культури. Еволюція поглядів на культуру. Ідея Л.А.Уайта про специфіку науки культурології.

Тема 2. Культура і цивілізації.

Цивілізаційний розвиток сучасного світу. Підходи до визначення поняття цивілізація. Типологія цивілізацій. Цивілізація як етап розвитку культури. Техніка, культура та природа людини. Модель розрізнення культури й цивілізації . Концепція культурно – історичний типів (М.Я.Данилевський). Перехід культури в цивілізацію за О. Шпенглером. Зіставлення понять « культура » й « цивілізація » за М. Бердяєвим.

Тема 3. Менталітет і культура. Форми менталітету.

Визначення і генезис понять «менталітет», «ментальність». Менталітет і культура: порівняльна характеристика . Менталітет різних типів культури . Первісна ментальність . Антична ментальність. Середньовічна ментальність. Ментальність і психологія.

Тема 4. Культура і наука . Особливості наукового позначення та його роль в сучасній цивілізації.

Типи культурно – цивілізаційного розвитку. Особливості модернізаційно – техногенного типу культури. Наука в суспільстві техногенного типу.

Тема 5. Формування історико – культурологічних засад психоаналізу. Континіум культур.

Філософія історії та культури З. Фрейда. Релігієзнавча концепція З. Фрейда. Культурологічна концепція З. Фрейда. Неофрейдизм і культура. Теоретичні «архетипи» К.Г.Юнга . Концепція соціально – культурних «прагнень» А.Адлера. Отто Ранк і неофрейдизм. Психолого – культурологічні постулати К. Хорні та Р.С. Саллівена. Погляди Е. Фромма та сутність людини і культури. Взаємозалежність і діалог культур. Концепція поліетносфери. Теорія Л. Гумільова. Проблеми співіснування суперкультур . Фактори та проблеми подолання глобальної кризи сучасної культури.

Змістовий модуль 2 . Історія культурологічної думки .

Тема 6. Діячі Відродження про культуру. Просвітницькі підходи до культури.

Трансформація в духовному житті суспільства в епоху Відродження. Спроба реанімації язичницького світогляду й античної культурної спадщини. Італійський гуманізм. Ідеал універсальної особистості в епоху Відродження. Реформація й контрреформація в Західній Європі. Лютеранська й кальвіністська моделі організації культурного життя. Особливості епохи Просвітництва . Просвітництво як тип культури. Становлення теорії культури в європейській філософії Нового часу. Французьке просвітництво про закони духовного життя. Розуміння культури німецькими просвітителями. Світ культури у творчості Г. С. Сковороди.

Тема 7. Концепції культури в класичній німецькій філософії . Теоретичні проблеми культури в працях російських мислителів XIX – поч. XX ст.

Підходи до культури у філософській спадщині І. Канта. « Культура моральності » І.Канта. Телеологічний підхід до культури в « Науковченні » І.Г.Фіхте. «Філософія духу» Г. Гегеля – суб’єктивно – ідеалістична теорія культури. Проблеми культури в системі трансцендентального ідеалізму Ф. Шеллінга. Проблеми культури у філософській творчості В.С.Соловйова. Погляди М.О.Бердяєва на російську й західну культуру.

Тема 8. Постмодерністські уявлення про культуру.

Постмодернізм і історія виникнення терміна. Дискусії щодо часових меж постмодернізму в сучасній філософії та культурології. Проблема постмодерністського типу культури в працях Ж.Ф. Ліотара. Концепція Ж. Бодріяра ; культура як симуляція. Теорія симулякрів Ж.Дельоза. Культура в концепції « американського постмодернізму » Ф. Джеймісона. Культура постмодернізму згідно з моделлю Умберто Еко.

Тема 9. Історико – культурологічна думка України в XIX – на початку XXI століття.

Компаративний аналіз дефініцій «культура» і «цивілізація». Методологічні засади дослідження проблеми культури та цивілізації в роботах вітчизняних дослідників. Висвітлення історії й теорії української культури наприкінці XIX – на початку XXI ст.

• **Структура навчальної дисципліни.**

Назва змістових модулів і тем	Усього	Кількість годин					
		у тому числі					
		Лек.	Практ. (семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Конр.роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Історико – теоретичні проблеми культурології.							
Тема 1. Специфіка культурологічного знання.	6	2			2	2	
Тема 2. Теорії та напрями в культурології.	6		2		2	2	
Тема 3. Культура і цивілізація.	6	2			2	2	
Тема 4. Культура і гра.	6		2		2	2	

Тема 5. Культура і релігія.	6		2		2	2	
Тема 6. Менталітет і культура. Форми менталітету.	6	2			2	2	
Тема 7. Культура й наука . особливості наукового пізнання та його роль в сучасній цивілізації.	6	2			2	2	
Тема 8. Масова культура як феномен глобально – цивілізаційних процесів.	6		2		2	2	
Тема 9. Формування історико – культурологічних засад психоаналізу. Континіум культур.	6	2			2	2	
Разом зі змістовим модулем 1.	54	10	8		18	18	
Змістовий модуль 2. Історія культурологічної думки.							
Тема 10. Міфологічні уявлення про культуру.	2		2				
Тема 11. Концепція культури в давньому Римі та Греції.	2		2				
Тема 12. Середньовічні уявлення про культуру.	2		2				
Тема 13. Діячі Відродження про культуру. Просвітницькі підходи до культури.	6	2			2	2	
Тема 14. Концепції культури в класичній німецькій філософії . Теоретичні проблеми культури в працях російських мислителів XIX – поч. XX ст.	6	2			2	2	
Тема 15. Постмодерністські уявлення про культуру.	6	2			2	2	
Тема 16. Історико – культурологічна думка України в XIX – поч. XXI ст.	3	2			1		
Разом зі змістовим модулем 2	27	8	16		7	6	
Усього годин	81	18	14		25	24	

• **Теми практичних (семінарських) / лабораторних занять.**

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	<p>Теорії та напрями в культурології.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сучасні концепції культури. • Аполлоністська та діоністська засади європейської культури. • Українська культурологічна думка. • Особливості традиційної і сучасної культури. 	2
2.	<p>Культура й гра.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ігрова концепція культури Й. Хейзінги. • Ігрові заняття у процесі оволодіння технологією життєвого проектування. 	2
3.	<p>Культура і релігія.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Природа й функціональність релігії. • Співвідношення релігії й культури. • Релігія й культурна динаміка. • Релігія в європейській культурі і християнська модель світу й проблема співвідношення віри та розуму. 	2
4.	<p>Масова культура як феномен глобально – цивілізаційних процесів .</p> <ul style="list-style-type: none"> • Субкультури та їхні соціальні функції. • Національна і масова культури. Зміст культури. • Основні тенденції сучасної масової культури. 	2
5.	<p>Міфологічні уявлення про культуру.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Міфологія в культурі архаїчних суспільств. • Магія, фетишизм, анімізм та їхній культурологічний потенціал. • Створення світу й культури у творчості Гомера й Гесіода. • Культурний герой у міфології. 	2
6.	<p>Концепції культури в давньому Римі та Греції.</p> <ul style="list-style-type: none"> • « Елліństwo » й « варварство ». • Поняття «калокагатія» в давньогрецькій культурі. • Давньогрецьке поняття «катарсис». • Платонівська концепція культури. • Елліністичне розуміння культури. • «Культура» і «природа». Класична модель римської культурності. • Римська релігійність та право. • Погляди Л.А.Сенеки на культуру й проблеми людства. • Погляди К.Тацита і підходи до культури в імператорському Римі. • Синкретизм давньоримської культури. • Логіко – філософське переосмислення уявлень про культуру в давньоримській філософії (неоплатонізм). 	2
7.	<p>Середньовічні уявлення про культуру.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кремаційна модель походження світу, людини й культури в Біблії • Середньовічний погляд на будову Всесвіту. • Середньовічні уявлення про спрямований характер культурної 	2

	еволюції як антитеза міфологічному циклізму. • Християнство й антична спадщина (два підходи до античної культури). • Школи культурних цінностей за Августином. • Фома Аквінський про чуття й культуру. • Світські й релігійні начала середньовічної культури.	
	Разом	14

6. Самостійна робота.

№ з/п	Тема
1.	Основні підходи до вивчення культури.
2.	Особливості українського культурно – історичного типу.
3.	Основні суперечності сучасної культури і цивілізації.
4.	Етнонаціональна політика незалежної України.
5.	Основні категорії теорії культури.
6.	Роль і місце культурології в системі гуманістичних знань.
7.	Про значення терміна «культура».
8.	Характеристика сучасних культурологічних теорій.
9.	Засади символічного трактування культури Г.С.Сковороди.
10.	Культурологічні погляди І.Огієнка.
11.	Функції субкультури в розвитку суспільства.
12.	Традиції, новації, та норми в культурі.
13.	Співвідношення культури і суспільства .
14.	Антична спадщина на території України.
15.	Міф, міфорозуміння, міфотворчість.
16.	Основні символи культури стародавнього Єгипту.
17.	Особливості культури Київської русі.
18.	Українське друкарство ренесанської доби.
19.	Ренесанс в українській культурі.
20.	Просвітництво, розвиток суспільно – політичної і філософської думки в Україні. Українське бароко.
	Разом

7. Індивідуальні завдання.

- Особистість і культура. (1 год)
- Єдність загальнолюдського та національного в культурі. (1 год)
- Культурологія як результат духовних принципів. (1 год)
- Поняття художньої культури. (1 год)
- Роль і значення мистецтва в житті людини. (1 год)
- Основні функції мистецтва. (1 год)
- Роль мистецтва у формуванні творчих здібностей людини. (1 год)
- Всесвітня культура та проблеми виховання в сучасних умовах. (1 год)
- М. Грушевський – видатний діяч української культури. (1 год)
- Прийняття християнства та його вплив на розвиток культури. (1 год)
- Києво – Могилянська академія як осередок культури. (1 год)
- Українська культура в контексті європейських культур. (1 год)

- Дохристиянські вірування українців. (1 год)
- Взаємодія і взаємовплив культур. Тенденції у сучасній світовій культурі. (1 год)
- Культурно – просвітницькі і мистецькі громадські об'єднання в Україні на сучасному етапі. (1 год)
- Перспективи розвитку освіти, науки, літератури, мистецтва в Україні на сучасному етапі. (1 год)
- Визначення культурного архетипу і національного характеру. (1 год)
- Особливості впливу культури в інформаційному світі. (1 год)
- Вплив моралі на культуру спілкування. (1 год)
- Взаємовпливи засобів масової інформації та комунікації на особистість. (1 год)
- Кризові процеси в розвитку традиційних культурних цінностей в ХІХ – поч. ХХ ст. (1 год)
- Світова культура як феномен загальнолюдської єдності. (1 год)
- Художні напрями в сучасному зарубіжному мистецтві. (1 год)
- Проблеми екології у ХХ ст. і культура. (1 год)
- Взаємозв'язок культури, економіки та політики. (1 год)

Індивідуальна робота передбачає створення умов для розкриття індивідуальних творчих здібностей студентів. В основі індивідуальної роботи лежить принцип індивідуальності. ІНДЗ – вид позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького та проектно-конструкторського характеру, яке використовується у процесі вивчення програмного матеріалу дисципліни і завершується контролем. Індивідуальне завдання виконуються студентом самостійно при консультуванні з викладачем. Допускаються варіанти використання комплексної тематики декількома студентами. Запропонована тематика ІНДЗ має практичне спрямування і носить дослідницький творчо-пошуковий характер. ІНДЗ виконується у формі рефератів, творчих наукових проектів, науково-дослідницьких робіт і оцінюється у 10 балів.

• **Методи навчання.**

Значення методів навчання і виховання як його складової у навчально-виховному процесі зумовлене тим, що вони є засобами реалізації педагогічних цілей. Від методів навчання значною мірою залежить не тільки обсяг та глибина набутих студентами знань, сформованість у них професійних умінь і навичок, а й розвиток їхнього творчого мислення, інтелектуальний розвиток загалом. Підвищенню ефективності навчально-виховного процесу, успішному досягненню педагогічних цілей при вивченні курсу « Методика викладання культурологічних дисциплін у ВНЗ » сприяють такі методи навчання:

- За джерелами отримання знань:
 - Словесні методи (лекція, бесіда, консультація, самостійна робота студента з навчальною літературою);
 - Наочні методи, що передбачають зорове сприйняття;
 - Практичні методи, що спрямовані на формування у студентів умінь і навичок застосування набутих знань на практиці (лабораторні роботи, виконання вправ);
- За характером дидактичних завдань:
 - Методи набуття нових знань;
 - Методи перевірки та оцінювання знань;
 - Методи закріплення знань;
- За логічними шляхами засвоєння знань:
 - Історичний метод, логічний метод, аналітичний метод, синтетичний метод, метод аналогії, метод гіпотези.
- За суб'єктом діяльності:
 - Методи викладання, методи навчання.

- За характером і рівнем пізнавальної діяльності студентів:
 - Пояснювально-ілюстративний, проблемний метод, метод систематичного і фрагментарного, інтенсивного (поглибленого) й екстенсивного (оглядового), аргументованого і постульованого розгляду навчального матеріалу на лекціях та семінарах.
- **Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.**
Залік з навчальної дисципліни « Основи культурології » проводиться згідно « Положення про поточне та підсумкове оцінювання студентів Східноєвропейського університету імені Лесі Українки в умовах кредитно – модульної системи організації навчального процесу (п. 5.2.1., 5.2.2., 5.2.3)».

Питання до заліку з курсу «Основи культурології»:

- Культурологія як наука та навчальна дисципліна .
- Поняття культури, зміст культури.
- Основні методологічні підходи до вивчення культури.
- Визначення культурології.
- Походження культури.
- Сутність, структура, функції та характерні ознаки культури.
- Еволюція поглядів на культуру.
- Ідея Л.А.Уайта про специфіку науки культурології.
- Цивілізаційний розвиток сучасного світу.
- Підходи до визначення поняття цивілізація.
- Типологія цивілізацій.
- Цивілізація як етап розвитку культури.
- Техніка, культура та природа людини.
- Модель розрізнення культури й цивілізації .
- Концепція культурно – історичний типів (М.Я.Данилевський).
- Перехід культури в цивілізацію за О. Шпенглером.
- Зіставлення понять « культура » й « цивілізація » за М. Бердяєвим.
- Визначення і генезис понять «менталітет», «ментальність».
- Менталітет і культура: порівняльна характеристика .
- Менталітет різних типів культури .
- Первісна ментальність .
- Антична ментальність.
- Середньовічна ментальність.
- Ментальність і психологія.
- Типи культурно – цивілізаційного розвитку.
- Особливості модернізаційно – техногенного типу культури.
- Наука в суспільстві техногенного типу.
- Філософія історії та культури З. Фрейда.
- Релігієзнавча концепція З. Фрейда.
- Культурологічна концепція З. Фрейда.
- Неофрейдизм і культура.
- Теоретичні «архетипи» К.Г.Юнга .
- Концепція соціально – культурних «прагнень» А.Адлера. Отто Ранк і неофрейдизм.
- Психолого – культурологічні постулати К. Хорні та Р.С. Саллівена.
- Погляди Е. Фромма та сутність людини і культури.

- Взаємозалежність і діалог культур.
- Концепція поліетносфери.
- Теорія Л. Гумільова.
- Проблеми співіснування суперкультур .
- Фактори та проблеми подолання глобальної кризи сучасної культури.
- Трансформація в духовному житті суспільства в епоху Відродження.
- Спроба реанімації язичницького світогляду й античної культурної спадщини.
- Італійський гуманізм.
- Ідеал універсальної особистості в епоху Відродження.
- Реформація й контрреформація в Західній Європі.
- Лютеранська й кальвіністська моделі організації культурного життя. Особливості епохи Просвітництва .
- Просвітництво як тип культури.
- Становлення теорії культури в європейській філософії Нового часу.
- Французьке просвітництво про закони духовного життя.
- Розуміння культури німецькими просвітителами.
- Світ культури у творчості Г. С. Сковороди.
- Підходи до культури у філософській спадщині І. Канта.
- « Культура моральності » І.Канта.
- Телеологічний підхід до культури в « Науковченні » І.Г.Фіхте.
- «Філософія духу» Г. Гегеля – суб’єктивно – ідеалістична теорія культури.
- Проблеми культури в системі трансцендентального ідеалізму Ф. Шеллінга.
- Проблеми культури у філософській творчості В.С.Соловйова.
- Погляди М.О.Бердяєва на російську й західну культуру.
- Постмодернізм і історія виникнення терміна.
- Дискусії щодо часових меж постмодернізму в сучасній філософії та культурології.
- Проблема постмодерністського типу культури в працях Ж.Ф. Ліотара. Концепція Ж. Бодріяра ; культура як симуляція.
- Теорія симулякрів Ж.Дельоза. Культура в концепції « американського постмодернізму » Ф. Джеймісона.
- Культура постмодернізму згідно з моделлю Умберто Еко.
- Компаративний аналіз дефініцій «культура» і «цивілізація».
- Методологічні засади дослідження проблеми культури та цивілізації в роботах вітчизняних дослідників. Висвітлення історії й теорії української культури наприкінці ХІХ – на початку ХХІ ст.
- « Еллінізм » й « варварство ».
- Поняття «калокагатія» в давньогрецькій культурі.
- Давньогрецьке поняття «катарсис».
- Платонівська концепція культури.
- Елліністичне розуміння культури.
- «Культура» і «природа».
- Класична модель римської культурності.
- Римська релігійність та право.
- Погляди Л.А.Сенеки на культуру й проблеми людства.
- Погляди К.Тацита і підходи до культури в імператорському Римі.
- Синкретизм давньоримської культури.

- Логіко – філософське переосмислення уявлень про культуру в давньоримській філософії (неоплатонізм).
 - Кремаційна модель походження світу, людини й культури в Біблії
 - Середньовічний погляд на будову Всесвіту.
 - Середньовічні уявлення про спрямований характер культурної еволюції як антитеза міфологічному циклізму.
 - Християнство й антична спадщина (два підходи до античної культури).
 - Школи культурних цінностей за Августином.
 - Фома Аквінський про чуття й культуру.
 - Світські й релігійні начала середньовічної культури.
- **Методи та засоби діагностики успішності навчання.**

Навчальний процес не можна успішно здійснювати без надійного зворотного зв'язку, без контролю за його ходом і результатами.

У системі контролю знань студентів у вищих навчальних закладах розрізняють поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюють протягом навчальних семестрів, а підсумковий – наприкінці семестрів.

Поточний контроль. Він відіграє важливу роль у підвищеній ефективності навчального процесу. Традиційна форма проведення поточного контролю є індивідуальна співбесіда, колоквіум і контрольна робота.

Особливим видом контрольних робіт є модульні контрольні роботи, які проводяться з певної частини навчальної дисципліни (модулю) і передбачаються робочою навчальною програмою дисципліни.

Поточний контроль (має = 40 балів)																М о д у л ь 2	Модуль 3		З л к к б
Модуль 1								Модуль 2											
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								І Н Д З	М К Р 1	М К Р 2	10
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16				
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	8	30	30	10

Підсумковий контроль. Проводиться у формі семестрового заліку.

- **Розподіл балів, які отримують студенти.**

В оцінюванні змістових модулів враховується аудиторна робота студента (40 %) та написання контрольної роботи (60 %). Окремо оцінюється виконання ІНДЗ . Підсумкова форма контролю – залік.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національної шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 -100	A	Відмінно	Зараховано
82 - 89	B	Добре	
75 - 81	C	Задовільно	
67 - 74	D		
60 - 66	E		
1 - 59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

- **Методичне забезпечення.**

Програма навчальної дисципліни « Основи культурології ».

Наукові статті:

- Сохацька О.А. Особистість як мета виховання у сучасній школі. - Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічна теорія та педагогічний досвід перспективи і розвиток: /Сохацька О.А./- Луцьк, 1999. – с. 167-170.
- Сохацька О.А. Дидактичні аспекти формування світоглядної культури учнівської молоді. – Наукові записки Тернопільського державного пед. університету. Серія: Педагогіка. /Сохацька О.А./– 1999. - №6. – с. 99-102.
- Сохацька О.А. Проблеми світоглядної кризи учнівської молоді. - Проблеми педагогічної технології. /Сохацька О.А./– Луцьк, 1999. - №4. – с.91-96.
- Сохацька О.А. Специфіка формування світоглядної культури шкільної молоді. - Проблеми педагогічної технології. /Сохацька О.А./– Луцьк, 2000. - №1. – с. 74-81.
- Сохацька О.А. Духовно-ціннісний аспект формування світоглядної культури особистості. – Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Зб. наук. праць. /Сохацька О.А./– Київ. – 2002. – Кн.1.- с.31-35.
- Сохацька О.А. Світоглядна культура студентської молоді в системі особистісного орієнтованого виховання. – педагогічний пошук. – Науково-методичний вісник. /Сохацька О.А./ –Луцьк. – 2002. - №4. – с. 20-21.
- Сохацька О.А. Формування духовності студентів-математиків у процесі вивчення культурологічних дисциплін. – Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції «Формування духовності культури особистості в процесі вивчення математики в школі та вищому навчальному закладі». /Сохацька О.А./– Луцьк. – 2003. – с. 175-177.
- Сохацька О.А. Методична розробка уроку «Сутність і багатоманітність культури з курсу «Людина і суспільство» для 11 класу. – Педагогічний пошук: Волинський обласний науково-методичний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів. /Сохацька О.А./– Луцьк. – 2004. – с.47-49.
- Сохацька О.А. Методична розробка уроку «Духовність» з курсу «Людина і суспільство» для 11 класу. – Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Духовність особистості: методологічні та методичні аспекти»./Сохацька О.А./ – Луцьк. – 2004. – с.186-192.
- Сохацька О.А. , Муляр О.П. Методичні рекомендації до вивчення теми «Культура» в курсі «Людина і суспільство». – Методичний посібник Волинський обласний науково-методичний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів. /Сохацька О.А./ – Луцьк. – 2004. – с.3-22.

- Сохацька О.А. Особа і світ її цінностей. – Матеріали обласних педагогічних питань «Громадська освіта як чинник розвитку демократичного суспільства». – ВІППО. /Сохацька О.А./– Луцьк. – 2006. – с.3-10.
- Тестові завдання для вступників (Людина і суспільство)/Уклад.: Арцишевський Р.А., Возняк С.С., Кондратик Л.Й, Сохацька О.А./ – Луцьк. – РВВ «Вежа» Волинського державного університету імені Лесі Українки. – 2007. – с.192.
- Сохацька О.А. Духовно-ціннісні виміри людського життя. /Сохацька О.А./ – Науковий вісник ВНУ імені Лесі Українки. – Серія «Філософські науки». – №19. – 2009. – с. 33-37.
- Сохацька О.А. Формування духовності учнівської молоді в процесі вивчення культурологічних дисциплін. /Сохацька О.А./- Науковий вісник ВНУ імені Лесі Українки. - Серія «Філософські науки». - №28. – 2009. – с. 33-35.
- Сохацька О.А. Педагогічна концепція формування світогляду і світоглядної культури у теоретичній спадщині В.О.Сухомлинського. /Сохацька О.А./- Науковий вісник ВНУ імені Лесі Українки. - Серія «Філософські науки». - №28. - 2010.- с.65-68.
- Сохацька О.А. Світ цінностей як складова духовної культури особистості. – Матеріали Міжнародної науково конференції «Українська державність: історія та сучасність, присвяченої 20-й річниці Всеукраїнського референдуму». /Сохацька О.А./– КНУ ім. Тараса Шевченка. – Київ. – 2012. – с.96-99.
- Сохацька О.А. Громадська спрямованість життєтворчості сучасної молоді людини. – Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених (12-12 квітня 2012р.). /Сохацька О.А./- КНУ ім. Тараса Шевченка. – Київ. – 2012. – с.70-72.
- Сохацька О.А. Творчий потенціал світоглядної культури особистості. /Сохацька О.А./- Науковий вісник ВНУ імені Лесі Українки. – Серія «Філософські науки». - №15. – 2012. – с.55-57.

- **Список джерел.**

- Августин Блаженный. О граде Божьем / Августин Блаженный. — Минск : Харвест ; М. : АСТ, 2000. — 1296 с.
- Аверинцев С.С. София — Логос : словарь / С.С. Аверинцев. — К. : Дух и Литера, 2001. — 414 с.
- Адлер А. Практика и теория индивидуальной психологии / А. Адлер. — М., 1995. — 656 с.
- Александров И. А. Космический феномен человека : человек в антропном мире / И.А. Александров. — М.: Агар, 1999. — 432 с. — (Человек — Природа — Космос).
- Алексеева Л. А. О некоторых аспектах формирования космической философии В.И. Вернадского / Л.А. Алексеева // Ноосфера і цивілізація. — 2007. — Вип. 5. — С. 5—10.
- Антология исследований культуры. — Т. 1. Интерпретация культуры. — СПб.: Университетская кн., 1997. — 730 с.
- Аристотель. Поэтика. Об искусстве поэзии / Аристотель // Этика. Политика. Риторика. Поэтика. Категории / Аристотель. — Минск : Литература, 1998. — С. 1064—1112.
- Барт Р. Мифологии: анализ современной массовой культуры как знаковой системы / Р. Барт. — М. : Изд-во им. Сабашниковых, 1996. — 314 с.
- Барт Р. Система моды : статьи по семиотике культуры / Р. Барт. — М. : Изд-во им. Сабашниковых, 2003. — 511 с.
- Батищев Г. С. Социальные связи человека в культуре / Г.С. Батищев // Культура, человек и картина мира. — М., 1987. — С. 110.
- Батищев Г. С. Культура, вне жизни и жизнь вне культуры / Г. С. Батищев // Культура и судьбы мира. Универсализм регионального / Академия славянской культуры. — М., 1997. — С. 153—156.

- Безвершук Ж.О. Культурологія : відповіді на питання екзаменаційних питань білетів : навч. посіб. / Ж.О. Безвершук, О.В. Щербакова. — К. : Знання, 2010. — 326 с. — (Систематизуємо знання). — Бібліогр.: С. 325 — 326.
- Белик А. А. Культурология : антропологические теории культур / А. А. Белик. — М. : Рос. гос. гуманитар. ун-т, 1999. — 241 с.
- Бердяев Н.А. Русская идея / Н.А. Бердяев. — Х. : Фолие ; М. : АСТ, 2002. — 616 с.
- Бердяев Н.А. Смысл истории / Н.А. Бердяев. — М. : Мысль, 1990. — 173 с.
- Библер В.С. От наукоучение к логике и культуры / В.С. Библер. — М. : Политиздат, 1991. — 412 с.
- Библер В.С. Цивилизация и культура: философские размышления в канун XXI века / В.С. Библер // Вестн. Рос. гос. гуманит. ун-та : сб. ст. — 1998. — Вып. 2. — С. 9—49.
- Блюм Г. Психоаналитические теории личности / Геральд Блюм ; пер. с англ. А.Б. Хавина. — М. : КСП, 1996. — 247 с.
- Богданов В.С. Проблеми інновації сучасної освіти в системі філософсько-соціологічних аргументацій / В.С. Богданов // Проблеми освіти: наук.-метод. зб. — 1995. — Вип. 3. — С. 22—28.
- Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть / Ж. Бодрийяр. — М.: Добросвет, 2000. — 387 с.
- Бодрийяр Ж. Система вещей / Ж. Бодрийяр. — М.: Рудомино, 1999. — 222 с.
- Браун К.Х. Критика фрейд-марксизма: к вопросу о марксистском снятии психоанализа : пер. с нем. / К.Х. Браун ; общ. ред., вступ. ст. Н.С. Мансурова. — М.: Прогресс, 1982. — 270 с.
- Буржуазная философия XX века / под ред. Л.Н. Митрохина, Т.И. Ойзерман, Л.Н. Шершенко. — М.: Политиздат, 1974. — 335 с.
- Буржуазная философская антропология XX века : сб. ст. / отв. ред. Б.Т. Григорян. — М.: Наука, 1986. — 294 с.
- Вайнштейн О. Философские игры постмодернизма / О. Вайнштейн // Апокриф. — 1992. — №2. — С. 12—31.
- Введение в психологию : учеб. пособие для вузов / Брушлинский [и др.]; ред. А.В. Петровский. — М. : Akademia, 1995. — 496 с.
- Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма / М. Вебер // Избранное / М. Вебер. — М.: Прогресс, 1990. — С. 61—344.
- Вернадский В. И. Несколько слов о ноосфере / В.И. Вернадский // Антология философской мысли: русский космизм. — М., 1993. — 468 с.
- Вернадский В.И. Украинский вопрос и русское общество / В.И. Вернадский // Дружба народов. — 1990. — № 3. — С. 247.
- Вихрова В.І. До проблеми багатокультурності й плюралізму у сучасних європейських концепціях освіти / В.І. Вихрова // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. — 1995. — Вип. 1. — С. 32—40.
- Выготский Л.С. Собрание сочинений : в 6 т. / Л.С. Выготский. — Т. 1. Вопросы теории и истории психологии. — М.: Педагогика, 1982. — 487 с.
- Гадамер Х.Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики / Х.Г. Гадамер. — М.: Прогресс, 1988. — 704 с.
- Гвоздик О.І. Рациональність: загальна теорія та логіка історії / О.І. Гвоздик. — К.: Укр. акад. внутр. справ, 1994. — С. 92.
- Гернего Л.В. Наука — культура — цивилизация / Л.В. Гернего // Гуманист. вектор. — 1997. — № 1. — С. 43—48.
- Гофф Ж. ле Цивилизация средневекового Запада / Ж. ле Гофф. — М. : Прогресс-Академия, 1992. — 376 с.

- Губман Б.Л. Западная философия культуры XX века : учеб. пособие / Б.Л. Губман. — Тверь : ЛЕАН, 1997. — 288 с.
- Гумилев Л.Н. Ритмы Евразии / Л.Н. Гумилев // Наш современник. — 1992. — № 10. — С. 25—31.
- Гумилев Л. Н. Этносфера: история людей и история природы / Л.Н. Гумилев. — М.: Экопрос, 1993. — 544 с.
- Гуревич А.Я. Исторический синтез и школа « Анналов » / А.Я. Гуревич. — М.: Индрик, 1993. — 328 с.
- Делез Ж. Различие и повторение / Ж. Делез. — СПб.: Петрополис, 1998. — 384 с.
- Делез Ж. Симулякр и античная философия / Ж. Делез // Логика смысла. — М.: Екатеринбург, 1998. — С. 329—365.
- Деррида Ж. Письмо и различие / Ж. Деррида. — СПб.: Гуманит. агентство « Академический центр », 2000. — 429 с.
- Джеймс Б. Психология Фрейда и постфрейдисты : пер. с англ. / Б. Джеймс; послесл. А.М. Руткевича. — М.: REFL-book ; К.: Ваклер, 1997. — 582 с.
- Дзюба Т.А. Літературно-естетична концепція Пантелеймона Куліша : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.01 / Тетяна Анатоліївна Дзюба ; Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАН України. — К., 1998. — 19 с.
- Дианова ВМ. Постмодернистская философия искусства: истоки и современность / В.М. Дианова. — СПб.: Петрополис, 2000. — 270 с.
- Доусон К. Г. Религия и культура / К.Г. Доусон. — СПб.: Алетейя, 2001. — 281 с.
- Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст: франківський період / О. Забужко. — К.: Наук. думка, 1992. — 110 с.
- Затонский Д.А. Модернизм и постмодернизм / Д.А. Затонский. — Х. : Фолио, 2000. — 254 с.
- Зейгарник Б.В. Теория личности в зарубежной психологии / Б. В. Зейгарник. — М. : МГУ, 1992. — 306 с.
- Зигмунд Фрейд : хроника-хрестом. / сост. : В.А.Луков. — М. : Флинта : Моск. Психол.-соц.ин-т, 1999. — 386 с.
- Ионин Л Г Социология культуры : учебное пособие / Л.Г. Ионин. — 2-е изд. — М.:Логос, 1998. — 278 с.
- История философии ; учеб. пособие для вузов / А.Н. Волков, В.С. Горнев, Р.Н. Данильченко [и др.] ; под ред. В.М. Мапельман, Е.М. Пенькова ; Моск. гос. ин-т стали и сплавов (Техпол. ун-т). — М.: ПРИОР, 1997. — 546 с.
- Івашина О.О. Загальна теорія культури : навч. посіб / Олександра Івашина; Нац. ун-т « Києво-Моги́л. акад.». — К.: Кисло-Моги́л. акад., 2008. — 215 с. — Бібліогр.: С. 210-212.
- Каныгин Ю.М. Введение в социальную когнитологию / Ю.М. Каныгин, Ю.И. Яковенко. — К.: Наук, думка, 1992. — 256 с.
- Козловски П. Общество и государство: неизбежный дуализм : пер. с нем. / П. Козловски. — М.: Республика, 1998. — 368 с. — (Философия на пороге нового тысячелетия).
- Краткий очерк истории философии / под ред. М. Иовчука [и др.]. — 4-е изд. — М.: Мысль, Мысль, 1981. — 927 с.
- Краткий психологический словарь / сост. Л.А. Карпенко; под ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского. — М. : Политиздат, 1985. — 431 с.
- Крымский С.Б. Эпистемология культуры: Введение в общественную теорию познания / С.Б. Крымский, Б.А. Парахонский, В.М. Мейзерский. — К.: Наук. думка, 1993. — 264 с.

- Культурологія: українська та зарубіжна культура : навч. посіб. / [авт.: М.М. Закович та ін.]; за ред. М.М. Заковича. — 5-те вид., стер. — К.: Знання, 2010. — 589 с. — (Вища освіта ХХІ століття). — Словник іншомов. слів і термінів : с. 580—589.
- Кутирев В.А. Культура и технология: борьба миров / В.А. Кутирев. — М.: Прогресс-Традиция, 2001. — 240 с.
- Леви-Стросс К. Структурная антропология / К. Леви-Стросс. — М.: Наука, 1985. — 535 с.
- Леви-Стросс К. Первобытное мышление / К. Леви-Стросс. — М.: Республика, 1994. — 383 с.
- Лосев А.Ф. Миф. Число. Сущность / А.Ф. Лосев. — М.: Мысль, 1994. — 910 с.
- Лосев А.Ф. Философия. Мифологии. Культура / А.Ф. Лосев. — М.: Политиздат, 1991. — 524 с.
- Лосев А.Ф. Форма. Стиль. Выражение / А.Ф. Лосев. — М.: Мысль, 1995. — 944 с.
- Лотман Ю.М. Семиосфера. Культура и взрыв / Ю.М. Лотман. — СПб.: Искусство, 2000. — 704 с.
- Маньковская Н. Б. Эстетика постмодернизма / Н.Б. Маньковская. —СПб.: Алетейя, 2000. — 346 с.
- Мень А. Мировая духовная культура: лекции и беседы / А. Мень. — М., 1997. — 671 с.
- Минюшев Ф. И. Социальная антропология (курс лекций) / Ф.И. Минюшев. — М.: Междунар. ун-т бизнеса и управления, 1997. — 372 с.
- Михайловська Н.А. Екзистенційний характер української філософської думки як відображення специфіки національної ментальності: автореф. дис. ... д-ра філос. наук : спец. 09.00.05 / Наталія Анатоліївна Михайловська ; Львів. держ. ун-т ім. І. Франка. — Л., 1998. — 34 с.
- Моравски С. О различных сторонах постмодернистского мышления / С. Моравски // Культура в современном мире: опыт, проблемы, решения : науч.-информ. сб. / РГБ, Информкультура. — 1999. — Вып. 1. — С. 12 – 32.
- Моррис Г. Библиейские основание современной науки / Г. Моррис. — СПб.: Библия для всех, 1995. — 456 с.
- Онтологічні проблеми культури. — К.: Наук. думка, 1994. — 256 с.
- Орлова З.А. Введение в социальную и культурную антропологию / З.А. Орлова. — М., 1994. — 284 с.
- Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс / Х. Ортега-и-Гассет // Вопр. философии. — 1989. — №3. — С. 119—154 ; № 4. — С. 114 – 169.
- Осипова Н.П. національні традиції розвитку та захисту вищої освіти в Україні / Н.П. Осипова // Проблеми освіти : наук. – метод. зб. — 1995. — Вип. 3. — С. 8 – 17.
- Павленко Ю. Методологічні засади теорії цивілізаційного процесу : автореф. дис. ... д-ра філос. наук : спец. 09.00.03 / Юрій Віталійович Павленко ; Ін-т філософії НАН України. — К., 1996. — 29 с.
- Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства : навч. посіб. / Ю.В. Павленко. — 2-ге вид. стер. — К.: Либідь, 2000. — 360 с.
- Печчеи А. Человеческие качества / А. Печчеи. — М.: Прогресс, 1995. — 312 с.
- Пивоев В.М. Культурологія : введєние в историю и теорію культуры : учеб. пособие / В.М. Пивоев. — Изд. третье, перераб. и доп. — М.: КНОРУС, 2011. — 526 с. — Библиогр. : С. 525 – 526.
- Платон. Сочинение : [в 4 т.]. — Т. 2. Федон, Пир, Федр, Парменид / Платон ; [пер. с древнегреч. С.А. Ананьина и др. ; общ. ред. А.Ф. Лосева и др.]. — М.: Мысль, 1999. — 526 с. — (Классическая философ. мысль).
- Попова М.А. Фрейдизм и религия / М.А. Попова. — М.: Наука, 1985. — 199 с.
- Попович М.В. Нарис історії культури України / М.В. Попович. — К.: АртЕк, 1998. — 728 с.

- Прилуцька А.Є. Культурологія: модульний курс : навч. посіб. для ВНЗ / А.Є. Прилуцька, Є.М. Корабльова. — Х. : Торсінг плюс, 2009. — 287 с. — (переходимо до Болонської системи / [наук. ред. К.В. Кислюк]). — Предм. покажчик : С. 286–287. — Ббліогр.: С. 279–285.
- Реконструкція світоглядних парадигм (нові тенденції в західній філософії) / В.В. Лях, О.М. Соболев, Я.В. Любимий [та ін.]. ; від. ред. В.В. Лях ; НАН України, Ін-т філос. — К. :Наук. думка,1995. — 190 с.
- Розанов В.В. Сумерки просвещенья / В.В. Розанов. — М. : Педагогика, 1990. — 624 с.
- Сартр Ж.–П. Экзистенциализм — это гуманизм / Ж.–П. Сартр // Сумерки богов. — м. : Политиздат, 1989. — С. 319 – 344.
- Скворода Г.С. Світ ловив мене, та не впіймав / Г.С. Скворода ; упояд. та вступ. сл. В.В. Кравця. — Х. : фоліо, 2006. — 607 с.
- Современная западная философия : словарь / сост. : В.С. Малахов, В.П. Филатов. — М. : Политиздат, 1991. — 414 с.
- Соловьев В.С. О философских трудах П.Д. Юркевича / В.С. Соловьев // Философ. произв. / п.д. Юркевич. — М., 1990. — С.552–578.
- Сорокин П.А. Социальная и культурная динамика : исследование изменений в больших системах искусства, истины, этики, права и общественных отношений / П.А. Сорокин . — Спб. : Изд-во РХГИ, 2000. —1054 с.
- Сорокин П.А. Человек, цивилизация, общество / П.А. Сорокин . — м. : Политиздат, 1992. — 542 с.
- Сравнительное изучение цивилизаций : хрестоматія / сост. Б.С. Ерасов. — М. : аспект–пресс, 2001. — 556 с.
- Суспільство на порозі ХХІ століття : філософське осмислення плинного світу / НАН України, Ін-т філос. — К., 1999. — 265 с.
- Тайлор П. Сотвоение : иллюстр. кн. Ответов / П. Тайлор. — Спб. : Библия для веж, 1994. — 188 с.
- Тайлор Э.Б. первобытная культура / э.Б. Тайлор. — М. : Изд-во полит. л-ры, 1989. — 573 с.
- Теория культуры : учеб. пособие / под. ред. С.Н. Иконниковой, В.П. Большакова. — СПб. : Питер, 2010. — 592 с. — Библиогр. : С. 578–590.
- Тиллих П. Избранное. Теология культуры / П. Тиллих. — М. : Юрист, 1995. — 479 с.
- Тойнби А. Постижение истории /А. Тойнби. — М. : Прогресс, 1996. — 604 с.
- Турен А. Возвращение человека действующего: очерк социологии / А. Турен. — М. : Науч. мир, 1998. — 204 с.
- Уайт Л.А. Государство – Церковь: его формы и функции / Лесли А.Уайт // Антологии исследований культуры. — СПб., 1997. — С. 285–313.
- Федотов Г.П. Святые Древней Руси / Г.П. Федотов. — Ростов н /Д. : Феникс, 1999. — 384 с.
- Федченко П.М. Михайло Драгоманов : життя і творчість / П.М.Федченко. — К. : Дніпро,1991. — 362 с.
- Фейблман Дж. Типы культуры / Дж. Фейблман // Антология исследований культуры. М Спб., 1997. — С. 203–224.
- Філософія : навч. посіб. для студ. І аспірантів гуманіст. Спец. ВНЗ / І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, І.В. Бойченко [та ін.] ; за ред. І.Ф. Надольного. — К. : вікар, 1997. — 579с.
- Флоренский П.А. Иконостас / П.А. Флоренский . — М. : АСТ, 2001. — 208 с.
- Фрейд З. Будущность одной иллюзии / Зигмунд Фрейд // Сумерки богов : [сборник]. — М., 1989. — С. 94 – 142.
- Фрейд З. Введение в психоанализ : лекции / Зигмунд Фрейд. — М. : наука, 1989. — 435 с.
- Фрейд З. Избранное: в 2 т. / Зигмунд Фрейд. — Т.1. — М. : Моск. рабочий, 1990. — 160 с.

- Фрейд З. Психология бессознательного : сб. произв. / Зигмунд Фрейд. – М. : Просвещение, 1990. – 448 с.
- Фрейд З. Психология бессознательного : сб. произв. / Зигмунд Фрейд; сост. М.Г. Ярошевский. – М. : просвещение 1989. – 803 с.
- Фрейд З. психопатология обыденной жизни / Зигмунд Фрейд. – М., 1990. – 634 с.
- Фрейд З. Работы о мазохизме / Зигмунд Фрейд. – . : Культура, 1992. – 254 с.
- Фрейд З. Тотем и табу / Згмунд Фрейд. – М., 1995. – 512 с.
- Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности / Эрих Фромм. – М., 1994. – 447 с.
- Фромм Э. Величие и ограниченность теории Фрейда / Эрих Фромм. – М. : АСТ, 2000. – 634 с. – (Класики зарубешной психології).
- Фромм Э. Душа человека / Эрих Фромм. – М. : Республика, 1992. – 340 с.
- Фромм Э. Здоровое общество / Эрих Фромм // Психоданализ и культура . – М., 1995. – С. 273 – 596.
- Фромм Э. Из плена иллюзий / Эрих Фромм. – М., 1991. – 465 с.
- Фромм Э. Миссия Зигмунда Фрейда / Эрих Фромм. – М. : Весь мир, 1996. – 141 с.
- Фромм Э. Психоданализ и релігія / Эрих Фромм // Сумерки богов : [сборник]. М М., 1990. – С. 143 – 221.
- Фромм Э. Психоданализ и Этика / Эрих Фромм. – М. : АСТ-ЛТД, 1998. – 566 с.
- Фромм Э. Человек для себя / Эрих Фромм. – Минск, 1992. – 522 с.
- Фромм Э. Человеческая ситуация / Эрих Фромм. – М. : Смысл, 1995. – 239 с.
- Фрэзер Дж. Фольклор в Ветхом Завете / Дж. Фрэзер. – М. : Изд-во полит. л-ры, 1986. – 511 с.
- Хейзинга Й. Осень Средневековья / Й. Хейзинга. – М. : Наука, 1988. – 540 с.
- Хорни К. Наши внутренние конфликты. О психологи женщины / Карен Хорни // Психоданализ и культура. – М., 1995. – С. 5 – 272.
- Хорни К. Невроз и личностный рост / Карен Хорни ; пер. с англ. Е.И.Замфир ; под. ред. М.М.Решетникова. – СПб.: Вост.-Европ. ин-т психоданализа и Б.С.К., 1997 – 569 с.
- Хорни К. Невроз и личностный рост / пер. с англ. Карен Хорни // Собр. соч. : в 3 т. – М., 1997. – Т.1. – 495 с.
- Хорни К. Невротическая личность нашего времени. Самоанализ / Карен Хорни. – М. : Прогресс-Универс, 1993. – 480 с.
- Цвейг С. Казанова. Фридрих Ницше. Зигмунд Фрейд / С. Цвейг. – М, 1990. – 678 с.
- Цивілізації. – Вып. 4. – М. : МАЛП, 1997. – 200 с.
- Чижевський Д. Реалізм в українській літературі / Д. Чижевський. – К. : Просвіта, 1999. – 118 с.
- Шаров А.С. Самоопределение человека в культуре / А.С. Шаров // психосфера. – 1998. – №4. – С. 5–9.
- Шацкий Е. Утопия и традиция / М. : Прогресс, 1990. – 456 с.
- Шейко В.М. Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етичні аспекти / В.М. Шейко ; Харк. держ. акад. культури. – Х. : ХДАК, 1999. – 152 с.
- Шейко В.М. Від техногенної цивілізації до інформаційної : виробництво та використання послуг та знань / В.М. Шейко // Вісн. Кн. палати. – 2000. – №4. – С. 21–23.
- Шейко В.М. Глобальні проблеми земної цивілізації: минуле та сьогодення / В.М.Шейко // Вісн. Кн. палати. – 2000. – №10. – С.26 – 32.
- Шейко В.М. Етнокультурний розвиток : етапи та структура / В.М. Шейко // Бористен. – 2000. – № 11. – С. 9 –10.
- Шейко В.М. Інтеріснування культур і концепція поліетносфери (до проблеми співвідношення понять) / В.М. Шейко // Схід м Захід : іст. –культурол. зб. / Сх. ін-т українознав. ім. Ковальських. – Х., 1999. – Вип. 2. – С. 160 – 173.

- Шейко В.М. Історико – культурологічні аспекти впливу інноваційних циклів та геопростір / В.М. Шейко // Сіверян. літопис. – 2001. – С. 90 – 96.
- Шейко В.М. Історико – філософські аспекти феномену «цивілізація» (огляд л-ри) / В.М. Шейко // Вісн. Харк. держ. акад.культури : зб. наук. пр.. – Х., 2001. – Вип. 6. – С. 4– 24.
- Шейко В.М. Історичні аспекти екологічного погляду на глобальну енергетичну систему / В.М. Шейко // Зб. наук. пр. / Харк. держ. пед. Ун-т ім. Г.С.Сковороди. – Х., 2000. –Вип. 5. – С. 80 – 89. – (Сер. Історія та географія).
- Шейко В.М. Історичні аспекти криз техногенної цивілізації / В.М. Шейко // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр.. – Х., 2001– Вип. 7. – С.4 – 11.
- Шейко В.М. Історичні аспекти розвитку індустріальної цивілізації на шляху до інформаційного суспільства / В.М. Шейко // Грані : наук.-теор. і громад.-політ. альм. – Д., 2000. –№6. – С. 22– 26.
- Шейко В.М. Історія культури та цивілізації синергетичній парадигмі / В.М. Шейко // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Х., 2001– Вип. 8. – С.4 – 20.
- Шейко В.М. Континуум культур: проблеми взаємозалежності та співробітництва / В.М. Шейко // культура України : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури :– Х., 2000– Вип. 6.: Мистецтвознавство. – С.4 – 12.
- Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.); в 2 т. : монографія / В.М. Шейко. – Т.1. – Х.: Основа, 2001. – 520 с.
- Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.); в 2 т. : монографія / В.М. Шейко. – Т.1. – Х.: Основа, 2001. – 400 с.
- Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.); в 2 т. : монографія / В.М. Шейко. – Т.1. – Х.: Основа, 2001. – 520 с.
- Шейко В.М. Освіта в інформаційній цивілізації / В.М.Шейко // Вісн. Кн. палати. – 2000. – № 9. – С. 17 – 19.
- Шейко В.М. основні етапи та тенденції розвитку цивілізації / В.М.Шейко // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2000. – № 485: Історія. – Вип. 32. – С. 94 – 103.
- Шейко В.М. самовизначення людини в культурі / В.М. Шейко // Вісн. Держ. акад. кер. Кадрів культури і мистець. – К., 2000. – № 4. – С. 5–13.
- Шейко В.М. глобальні проблеми земної цивілізації: минуле та сьогодення / В.М. Шейко // Вісн. Кн. палати. – 2000. – №10. – С. 26–32.
- Шейко В.М. гуманізація освіти і культури / В.М. Шейко // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Х., 2000. – Вип. 2. – С. 99–109.
- Шейко В.М. Історія культури України : історіограф. огляд / В.М. Шейко // Сіверян. літопис. – 2000. – №6. – С.80–89.
- Шейко В.М. Історія української культури : монографія / В.М. Шейко. – Х. : ХДАК, 2001. – 400 с.
- Шейко В.М. Континуум культур :проблеми взаємозалежності та співробітництва / В.М. Шейко // Культура України : зб. наук. пр.. / Харк. держ. акад. культури. – Х., 2000. – Вип. 6 : Мистецтвознавство . – С. 4–12.
- Шейко В.М. Методологічні засади історико – культурологічного процесу / В.М. Шейко // Проблеми історії України :факти, судження, пошуки : міжвідомчий зб. наук. пр. /НАН України, Ін-т історії України. – К., 2002. – Вип. 6. – С.16–32.
- Шейко В.М. Сучасна культура: динаміка та тенденції розвитку // Вісн. Держ. акад. кер. Кадрів культури і мистець. / В.М. Шейко. – 2000. – №2. –С.5–10.
- Шопенгауэр А. Избр. произв. / А. Шопенгауэр; сост., авт. вступ. ст. и прим. И.С. Нарский. – Ростов н/Д. : Феникс, 1997. – 544 с. – (Выдающиеся мыслители).

- Шпенглер О. Закат Европы / О. Шпенглер. – Новосибирск : Наука, Сиб. Отд-ние, 1993. – 584 с.
- Юнг К.Г. Архетип и символ / К.Г. Юнг. – М. : Ренесанс, 1991. – 402 с.
- Юнг К.Г. Об архетипах коллективного бессознательного / К.Г. Юнг // Вопросы философии. – 1988. – № 1. – С. 23–31.
- Юнг К.Г. Проблемы души нашего времени / К.Г. Юнг. – М. : прогресс-Универс, 1993. – 456 с.
- Юнг К.Г. психология бессознательного / К.Г. Юнг. – М. : канон, 1994. – 358 с.
- Юнг К.Г. Структура психики и процесс индивидуализации / К.Г. Юнг. – М.: Наука, 1996. – 267 с.
- Ярошевский М.Г. История психологи. От античности до середины XX века : учеб. пособие для высших учебных заведений / М.Г. Ярошевский. М 2–е изд. – М. : Academia, 1997. – 416 с.
- Ярошевский М.Г. Краткий курс истории психологи / М.Г. Ярошевский. – М., 1995. – 456 с.
- Ясперс К. Смысл и назначение истории / К.Ясперс. – М. : Мир, 1991. – 566 с.